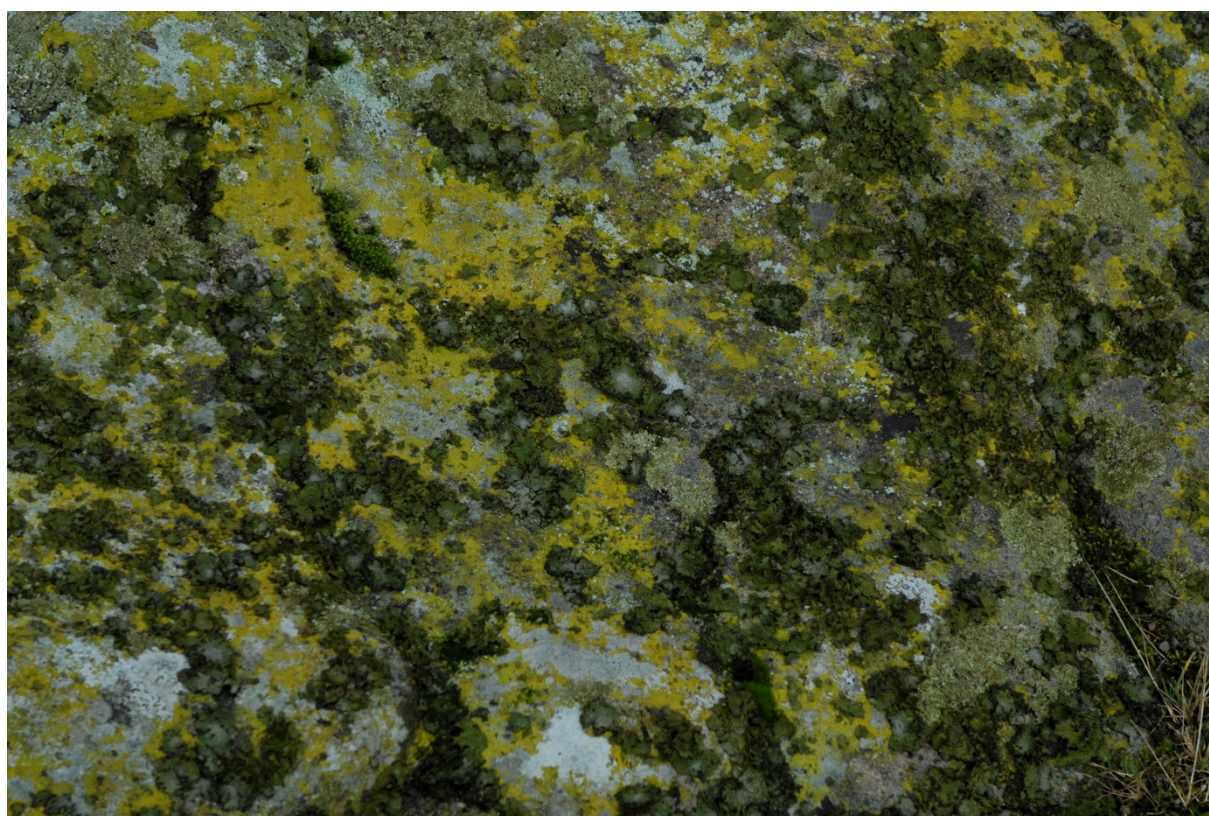


Naturvärdesinventering av två  
detaljplaneområden utanför  
Falkenberg, Vinberg och Skrea, baserad  
på mossor och lavar



Mars 2014 Leif Andersson

**Pro Natura**

# Innehållsförteckning

---

<b>1. Inledning .....</b>	<b>3</b>
<b>2. Uppdrag och syfte .....</b>	<b>3</b>
<b>3. Metodik .....</b>	<b>4</b>
<b>4. Vinberg 1:3.....</b>	<b>6</b>
4.1. Kort beskrivning av planområdet .....	6
4.2. Delområden.....	6
4.3. Områdets lämplighet för att ingå i kompensationsåtgärder.....	13
<b>5. Skrea 8-5 .....</b>	<b>14</b>
5.1. Kort beskrivning av planområdet .....	14
5.2. Delområden.....	14
<b>6. Synpunkter på kompensationsåtgärder .....</b>	<b>23</b>
<b>7. Källor .....</b>	<b>24</b>

# 1. Inledning

---

Detta arbete är gjort på uppdrag av Norconsult AB. Fältarbetet är gjort 19 och 20 februari 2014. Fältarbete, bestämningsarbete och sammanställning har gjorts av Leif Andersson, Stiftelsen Pro Natura. I fältarbetet har också medverkat Jenny Wendel, Fredrik Larsson och Christina Claesson, Stiftelsen Pro Natura. Bestämningsarbete och sammanställning har gjorts under mars 2014.

# 2. Uppdrag och syfte

---

Syftet med detta arbete har varit att inventera ett antal ytor inom planområdena Vinberg 1:3 m.fl. och Skrea 8:5 på mossor och lavar samt naturvärdesbedöma områdena främst utifrån dessa aspekter. Avsikten har också varit att bedöma ett antal områden huruvida de uppfyller kriterierna för att omfattas av generellt biotopskydd eller ej. Syftet har också varit att föreslå lämpliga kompensationsåtgärder vid eventuella avlägsnanden av objekt.

## 3. Metodik

---

Arbetet har haft fem olika moment.

- 1) Inventering av ett antal ytor i planområdena på mossor och lavar.
- 2) Naturvärdesbedömning av dessa ytor, främst utifrån moss- och lavfloran.
- 3) Bedömning av huruvida de olika ytorna omfattas av det generella biotopskyddet eller ej.
- 4) Förslag på kompensationsåtgärder eller placering/hantering av eventuellt avlägsnade objekt
- 5) Bedömning av två områdens lämplighet som delar i kompensationsåtgärder

Samtliga områden utgörs av ytor i odlingslandskap.

Benämningen av de olika ytorna (objekten) refererar till beteckningar i "Behovsbedömning. Detaljplan för Vinberg 1:3 m. fl., Falkenbergs kommun. Om planen kommer att innebära betydande miljöpåverkan. 2013-08-13 Kommunstyrelsen", karta över biotopskydd i Vinberg (inom parentes) samt preliminär version av "Detaljplan Skrea 8-5 m.fl. Naturvärdesinventering".

De områden som inventerats på mossor och lavar är 1 (R1), 2 (S6), delar av 4 (T4), 5 (R2), 6 (S8), 9 (Å12), 10 (Å11) och 18 (R3) och i Vinberg och 5, 12, 13, 16, 17, 18, 19, 23, 24, 25 samt ett onummerat objekt (dike) i Skrea 8-5.

Mossor och lavar har dels identifierats i fält och ett ganska stort material har tagits med för bestämning i laboratorium. Nomenklaturen följer Dyntaxa 2013.

Inventeringen av mossor och lavar inte fullständig. Eftersöket har främst varit inriktat på förekomst av skyddade och intressanta arter. För att beskriva områdena har karakteristiska och dominanta arter noterats, däremot har ingen total artlista upprättats.

Naturvärdesbedömningarna är inte fullständiga eftersom de inte kan baseras på insekter, fåglar eller kärlväxter p.g.a. årstiden och betydande naturvärden kan därför ha förbisetts. Naturvärdesklasserna följer den standard som är under utarbetande av SIS (Swedish Standards Institute) och då versionen så som den ser ut i mars 2014. I denna inventering används även naturvärdesklass 4.

Den indelning i naturvärdesklasser som används är:

Naturvärdesklass 1 – högsta naturvärde: störst positiv betydelse för biologisk mångfald

Naturvärdesklass 2 – hög naturvärde: stor positiv betydelse för biologisk mångfald

Naturvärdesklass 3 – påtagligt naturvärde: påtaglig positiv betydelse för biologisk mångfald

Naturvärdesklass 4 – visst naturvärde: viss positiv betydelse för biologisk mångfald

Områden med naturvärden som ej når upp till naturvärdesklass 4 bedöms ha lågt naturvärde.

I texten används begreppet naturvårdsart. Med naturvårdsart menas en art som indikerar att ett område har naturvärde eller som i sig själv är av särskild betydelse för biologisk mångfald.

Naturvårdsarter är ett samlingsbegrepp för skyddade arter, rödlistade arter, typiska arter, ansvarsarter, signalarter och nyckelarter. Här används dock inte s.k. nyckelarter.

Naturvårdsarter är ett begrepp som lanserats av ArtDatabanken som ett verktyg vid naturvärdesbedömning. I denna inventering har endast ett par mindre allmänna arter noterats som kvalar in som naturvårdsarter.

I beskrivningarna används begreppet biotopvärden. Här avses särskilda företeelser (fysiska, strukturella eller funktionella) som ger området eller ingående värdeelement högre värde.

De områden som bedömts vad det gäller generellt biotopskydd är orange yta 1 (R1), 5 (R2) och 18 (R3) i Vinberg. I övrigt kommenteras ej huruvida områdena berörs av generellt biotopskydd annat om vi kommit till annan slutsats än tidigare inventeringar (se använda källor).

Vad gäller hantering och placering av avlägsnade objekt så ges främst generella förslag, i något fall finns kommentarer under respektive objekt.

De objekt som bedömts vad gäller lämplighet som att ingå i kompensationsåtgärder är 3 (S7) och 8 (S10)

Samtliga objekt har fotodokumenterats och levereras i jpg-format.

## 4. Vinberg 1:3

---

### 4.1. Kort beskrivning av planområdet

Planområdet utgörs nästan helt av ett flackt helåkerslandskap. Området rutas in av ett antal stenmurar. I området finns också en del åkerholmar av varierande storlek. Jordarna i området är genomgående lätta varför några fuktiga områden ej ingått i inventeringen. I väster och norr gränsar området till industriområden. I söder begränsas området av motorvägen E6. Området gränsar mot öster-sydöst mot Vinbergs åkermarker.

### 4.2. Delområden

#### Område 1 (R1)

##### *Beskrivning*

Området utgörs av en grupp gamla lönnar samt enstaka rönner i den nordvästra kanten. Det finns ett mindre röse med ganska stora block i kanten mot åkern. Området har tidigare varit en gård som nu rivits.

##### *Lav och mossflora*

De gamla lönnarna hyser en mycket välutvecklad och artrik epifytflora med några mindre allmänna arter. Vanliga arter av lavar på lönnarna är kranslav *Phaeophyscia orbicularis*, blemlav *Phlyctis argena*, finlav *Physcia tenella*, dagglav *Physconia distorta*, grymig dagglav *P. grisea*, kyrkogårdslav *Pleurosticta acetabulum*, mjölig brosklav *Ramalina farinacea*, rosettbrosklav *R. fastigiata*, brosklav *R. fraxinea* och vägglav *Xanthoria parietina*. Här växer också den förr rödlistade silverlaven *Parmelina tiliacea*. Bland mossorna märks arter som cypressfläta *Hypnum cupressiforme*, strimhättemossa *Orthotrichum affine* och hårhättemossa *O. diaphanum*. Den mindre allmänna arten kornskruvmossa *Syntrichia papillosa* fanns på flera lönnar.

På stenarna i det lilla röset gjordes inga intressanta noteringar. Blocken var främst beväxna med takmossa *Syntrichia ruralis*.

##### *Biotopvärden*

Äldre lövträd med möjlighet till återväxt då här också finns yngre lönn.

##### *Värdeelement*

Äldre lönnar.

### **Naturvårdsarter**

Silverlav *Parmelina tiliacea* (tidigare rödlistad)

Kornskruvmossa *Syntrichia papillosa* (mindre allmän)

### **Bedömning**

Naturvärdesklass 3. Påtagligt naturvärde.

### **Biotopskydd**

Det lilla röset i området gör att det formellt omfattas av generellt biotopskydd.

### **Kompensationsåtgärder**

För att bevara naturvärden föreslås de gamla träden, liksom föryngrande träd, främst lönnar, få stå kvar. I planförslaget föreslås en stenmur mellan tomten sydöst om det inventerade området och en större åkerholme – 4 (T4). Detta kan vara ett sätt att kompensera för minskning av exponerad silikatsten i jordbrukslandskapet. För att bevara och utveckla värden knutna till ädellövträd bör fr.a. lönn planteras i närheten av de som ingår i 1 (R1).

## **Område 2 (S6)**

### **Beskrivning**

Denna stenmur har en lång utsträckning från sydöst mot nordöst. I de sydöstra delarna är muren övervuxen av, ställvis ganska grova och gamla, lövträd. Artrikedomen av träd och buskar är hög med arter som ask, hägg, klibbal, lönn, sälg, fläder och krusbär. Det finns en hel del död ved, mest klen men även en del medelgrov. Några alar har grova socklar. Mot nordväst blir stenmuren allt mindre och stenmuren är ofta helt övertorvad i den mån det funnits sten.

### **Lav och mossflora**

De skuggiga delarna hyser en ganska trivial flora vad det gäller stenmurar med cypressfläta *Hypnum cupressiforme*, späd krypmossa *Amblystegium serpens*, stor gräsmossa *Brachythecium rutabulum* och en art bryum (*Bryum sp.*). Det är således främst en lövskogsflora.

På döda fläderbuskar noterades judasöra *Auricularia auricula-judae* och på död lövved noterades zonticka *Trametes ochracea*.

### **Biotopvärden**

I de sydöstra delarna utgör träden och med dessa anknytta element ett värde som överstiger värdena hos stenmuren och dess påväxt.

### ***Värdeelement***

Alsocklar, död ved (mest klen men även medelgrov), blommande träd och buskar.

### ***Naturvårdsarter***

Inga naturvårdsarter noterades.

### ***Bedömning***

Naturvärdesklass 4. Visst naturvärde. Gott om olika lövträd och en del död ved motiverar naturvärdet.

## **Delar av 4 (T4)**

### ***Beskrivning***

Detta är en liten del av ett större område (4). Det är en liten talldunge samt några björkar och rönnar. En något äldre tall med paraplyformad krona finns längst i nordväst. I området har en del större sten deponerats från stenrensning på åkern och det finns en del organiskt jordbruksavfall. I det större området 4 finns ett par mindre rösen på åkerholmar väster om den inventerade delen. Moss- och lavfloran bedöms ej vara av särskilt intresse. Det kan dock inte uteslutas att här finns kärlväxter som kan vara intressanta. Den ytan som ligger söder om körvägen är beväxt med berggräs vilket antyder torrare förhållanden där eventuellt torrängsväxter av intresse kan finnas.

### ***Lav och mossflora***

Inga noteringar av intresse.

### ***Biotopvärden***

Området saknar specifika värden

### ***Värdeelement***

En liten paraplyformad äldre tall.

### ***Naturvårdsarter***

Inga noterade

### ***Bedömning***

Lågt naturvärde. I denna bedömning ingår ej den stora traddungen intill.

### ***Biotopskydd***

De båda områdena väster om det stora området 4 bedöms omfattas av biotopskyddet då här finns odlingsrösen.



## Område 5 (R2)

### *Beskrivning*

Området är resterna av en gammal tomt tillhörande byn Blackeberg. Här finns rester av en grusplan, planteringar av bergtall och idegran som prydnadsträd. Området används idag som upplagsplats för jordbruket m.m. Här finns gamla elstolpar, cementringar, betongrester, uppbrutna stubbar och grova stockar efter avverkade träd. En stor del av de avverkade träden är almar, antagligen nedtagna efter angrepp av almsjuka. Någon enstaka död medelgrov alm står i kanten. Området ger ett ganska skräpigt intryck.

I övrigt står ett antal almar, lönnar, rönnar samt fläderbuskar och olvon på tomten.

### *Lav- och mossflora*

Inga mossor och lavar av intresse noterades. På almstockarna noterades t.ex. vinterskivling *Flammulina velutipes*, zonticka *Trametes ochracea*, klyvmussling *Schizophyllum commune* och svedticka *Bjerkandera adusta*.

### *Biotopvärden*

Områdets historia som gammal gårdsmiljö nu omvandlad till upplag medför att inga särskilda biotopvärden kan pekas ut.

### *Värdeelement*

Upplag av grov död ved av framför allt alm.

### *Naturvårdsarter*

Inga naturvårdsarter men en del svampar noterades trots vintersäsongen på almlågorna.

### *Bedömning*

Naturvärdsclass 4 – vissa naturvärden. Naturvärdena är i stort sett helt knutna till det upplag av stockar (lågor) av alm som ligger där. Dessa kan dock ses som ett vedupplag och naturvärdet är därför troligen av tillfällig karaktär.

### *Biotopskydd*

Detta område bedöms ej beröras av generellt biotopskydd.

## Område 6 (S8)

### *Beskrivning*

Objektet är en lång stenmur som i de sydöstra delarna är kraftigt övervuxen med träd och buskar. Generellt sett är muren ganska låg och övervuxen med triviala växter som hallon och ormbunkar. Åkern på den sydvästra delen ligger något högre än den nordöstra åkern vilket gör

muren något högre på den nordöstra sidan. Stenmuren blir successivt lägre mot nordväst och på vissa sträckor saknas sten.

### ***Lav- och mossfloran***

I detta objekt noterades endast triviala mossor som stor gräsmossa *Brachythecium rutabulum*, cypressläta *Hypnum cupressiforme* och cirkelmossa *Sanionia uncinata* i de trädöverväxta delarna. På några mer exponerade stenare noterades berghättemossa *Orthotrichum rupestre*, klippgrimmia *Grimmia trichophylla* och kakmossa *Hedwigia ciliata*.

### ***Biotopvärden***

Objektet har inga särskilda biotopvärden.

### ***Värdeelement***

Inga värdeelement noterade.

### ***Naturvårdsarter***

Inga naturvårdsarter noterades.

### ***Bedömning***

Lågt naturvärde

## **Område 9 (Å12)**

### ***Beskrivning***

Detta område utgörs av två närliggande åkerholmar i en betad åker. Den ena är en flack berghäll omgiven av torräng. Den andra är ett ganska högt röse med grova, i huvudsak ganska sent upplagda, stenblock. I den södra delen finns lite äldre och mindre stenar. Ett par fläderbuskar finns i kanten varav några är döda.

### ***Lav- och mossflora***

På de flacka, sedan länge exponerade berghällarna finns en ganska väl utvecklad flora av lavar hemmahörande på silikatsten i jordbrukslandskapet. Här noterades mörk gråstenslav *Aspicilia caesiocinerea*, gråstenslav *A. cinerea*, kuddäglav *Candelariella coralliza*, färglav *Parmelia saxatilis*, stoftlav *Physcia caesia*, en art blocklav *Porpidia sp.*, mörkbrun sköldlav *Xanthoparmelia pulla*, kustkaklav *X. tinctina* och stiftsköldlav *X. verruculifera*

På block med pionjärvegetation av lavar noterades brun spricklav *Acarospora fuscata*, liten brunspricklav *A. veronensis*, ägglav *Candelariella vitellina*, blekgul kantlav *Lecanora polytropa*, finlav *Physcia tenella* samt klippgrönelav *Scoliciosporum umbrinum*.

På stenar och block som legat lite längre noterades mossor som kustsnurrmossa *Dicranoweisia cirrata*, hårgrimmia *Grimmia pulvinata*, klippgrimmia *G. trichophylla* och rödskaftad hättmossa *Orthotrichum anomalum*.

På marken mellan mindre stenar noterades mossor som blek gräsmossa *Brachythecium albicans*, silvermossa *Bryum argenteum*, brännmossa *Ceratodon purpureus*, cypressfläta *Hypnum cupressiforme* och hårbjörnmossa *Polytrichum piliferum*.

### ***Biotopvärden***

Bete håller den låga hällen i ett gott öppet skick. De grova blocken är exponerade och kan förväntas utveckla en bättre påväxt av stenlevande arter på silikatsten i jordbrukslandskapet.

### **Värdeelement**

Berghällar i jordbrukslandskapet, stora exponerade silikatstenblock.

### ***Naturvårdsarter***

Inga arter noterades.

### ***Bedömning***

Naturvärdes klass 4 – vissa naturvärden. Artrik påväxt av lavar och mossor på hällar och block är främsta värdet. Åkerholmarna bör hållas trädfria.

## **Område10 (Å11)**

### ***Beskrivning***

En liten åkerholme där ett upplag av grövre block från stenrensningar på omkringliggande åker. Blocken är förhållandevis nyligen upplagda varför påväxten till stor del utgörs av pionjärarter. Ett par grupper rönner står i den norra kanten. Området ingår i en åkervall som betas.

### ***Lav- och mossflora***

På stenarna finns främst nykolonisatörer bland lavarna med arter som brun spricklav *Acarospora fuscata*, liten brunspricklav *A. veronensis*, liten skivlav *Amandinea punctata*, ägglav *Candelariella vitellina*, blekgul kantlav *Lecanora polytropa* och mörk kartlav *Rhizocarpon reductum*. På block som legat lite längre finns bladlavar som skrynkellav *Parmelia sulcata*, stoftlav *Physcia caesia*, finlav *P. tenella*, kaklav *Xanthoparmelia conspersa*, mörkbrun sköldlav *X. pulla*, stiftsköldlav *X. verruculifera* samt mossor som hållgrimmia *Grimmia ovalis*, klippgrimmia *G. trichophylla*, berghättmossa *Orthotrichum rupestre*.

### ***Biotopvärden***

Mängden med stora exponerade block gör att området kan förväntas utveckla en allt intressantare påväxt av silikatstenlevande lavar i öppet kulturlandskap.

### ***Värdeelement***

Stora exponerade stenblock av silikatsten i jordbrukslandskap.

### ***Naturvårdsarter***

Inga arter noterades.

### ***Bedömning***

Naturvärdes klass 4 – vissa naturvärden. Stor mängd block med gott om pionjärarter av lavar är främsta värdet.

## **Område 18 (R3)**

### ***Beskrivning***

Området är en gammal tomt- och gårdsmiljö från gården Larsgård. Det används nu som upplag och har närmast karaktär av industrimark. Markfloran är i huvudsak av ruderatkaraktär.

### ***Lav- och mossflora***

Inga arter av intresse noterades.

### ***Biotopvärden***

Inga särskilda värden.

### ***Värdeelement***

Värdeelement saknas.

### ***Naturvårdsarter***

Inga arter noterades.

### ***Bedömning***

Området har lågt naturvärde.

### ***Generellt biotopskydd***

Strikt formellt så uppfyller objektet kriterierna för att vara en allé. Två rader av träd bedöms vara alléer, den norra utgörs av en rad oxlar och den södra utgörs av björkar och lönnar.

### 4.3. Områdets lämplighet för att ingå i kompensationsåtgärder

#### Område 3 (S7)

##### *Beskrivning*

En smal, ofta bara en sten bred, mur som bitvis är ganska hög. För att vara så smal är den påfallande välbevarad. I de sydvästra delarna kantas stenvuren av en hel del lövträd, främst ask, rönn och hägg. I vissa delar växer hallon in i mursidorna. Här finns en välutvecklad lavflora knuten till sten i jordbrukslandskapet med arter som färglav *Parmelia saxatilis*, hjälmrosettlav *Physcia adscendens*, mörkbrun sköldlav *Xanthoparmelia pulla*, stiftsköldlav *X. verruculifera*, glatt navellav *Umbilicaria polyphylla*, kuddägglav *Candelariella coralliza*, ägglav *C. vitellina* och till och med påskrislav *Stereocaulon sp.*

##### *Lämplighet för att ingå i kompensationsåtgärder*

Detta område är ej lämpligt för att ingå i kompensationsåtgärder. Stenvuren är ömtålig och har redan vissa naturvärden som skulle kunna spolieras av kompensationsåtgärder. Istället bör här ske en skötsel genom att hallon bekämpas. Askar bör röjas men blommande träd (i ganska stor omfattning) lämnas. Några askar kan lämnas för att bli gamla träd.

#### Område 8 (S10)

##### *Beskrivning*

Detta är en lång och bitvis ganska låg stenvur. Den är delvis övertorvad och i vissa delar finns knappast några synliga stenar. På några ställen finns större samlingar av sten. I vissa delar av stenvuren finns gott om träd och buskar.

##### *Lämplighet för att ingå i kompensationsåtgärder*

Denna stenvur har förhållandevis låga naturvärden då den över långa sträckor är stenfattig och övertorvad. Det är möjligt att förstärka denna stenvur med sten från murar som avlägsnas. Detta bör höja denna murs värde. Från estetisk synpunkt är det viktigt att de förflyttade stenarna läggs på ett snyggt sätt. Detta kan också ge muren en bra höjd och på så sätt skapas olika mikrohabitat för olika mossor och lavar. Påbyggnaden av sten bör ske där det för närvarande är lite sten.

Det är viktigt att blommande träd, framför allt rönn och sälg lämnas kvar vid en påbyggnad av stenvuren.

## 5. Skrea 8-5

---

### 5.1. Kort beskrivning av planområdet

Planområdet utgörs av åkermarker mellan bebyggelsen norr om Lyckan och skogklädda höjdområden i öster och norr. I söder utgör vägen mellan Falkenberg och Skrea gräns. Åkermarkerna utgörs av vall som numera betas. I odlingsmarkerna finns en del åkerholmar, diken, en källa och ett gammalt grustag. Utmed åkrarna finns på några ställen stenmurar. Terrängen sluttar svagt mot sydsydväst. Jordarna är lätta och ganska grusiga.

### 5.2. Delområden

#### Område 5

##### *Beskrivning*

Detta område innehåller en ganska ymnigt flödande källa som gett upphov till källvegetation. Vattnet rinner vidare något tiotal meter och försvinner sedan ner i jorden. Det hål där vattnet försvinner är kantat av sten. Det är omöjligt att avgöra, utan fördjupad undersökning, om detta är ett naturligt slukhål eller början av ett anlagt stendike som leder av vattnet. Enligt den boende på fastigheten så användes källvattnet förr till bevattning av betesdjuren. Oavsett om detta är en anlagd formation (början på ett stendike) eller ett naturligt slukhål så är det en märklig bildning.

I området, som nu är bortstängslat, så finns en säl (delvis nedfallen), några björkar och en del björnbär. I vegetationen märks mannagräs.

I naturvärdesinventeringen angavs här möjlig fornlämning vilket bedöms som tveksamt.

##### *Lav- och mossflora*

På våta exponerade ytor runt källflödet finns gott om källgräsmossa *Brachythecium rivulare*, strandskapania *Scapania irrigua* och pella *Pellia sp.*.

##### *Biotopvärden*

Källflöde med källvegetation är ett viktigt värde.

##### *Värdelement*

Källa, slukhål.

### *Naturvårdsarter*

Inga naturvårdsarter noterades.

### *Bedömning*

Naturvärdesklass 3 – påtagligt naturvärde. Ett bra källflöde med utvecklade ytor av källvegetation är största värdet. Objektet kan ha agrarhistoriskt värde om det visar sig vara ett stendike. Det har särskilt hydrologiskt värde om det är ett naturligt slukhål. Kärlväxtfloran har ej kunnat bedömas p.g.a. årstiden.

### *Biotopskydd*

Detta område omfattas av generellt biotopskydd.

## **Område 12**

### *Beskrivning*

Det inventerade området är en kort sträcka stenvmur på ömse sidor om en öppning mellan åkrarna – ett led. Några rännor och fågelbärsträd står utmed stenvmuren. Stenvmuren är ej kontinuerlig, det finns ytor mellan stenarna som är helt gräsbevuxna.

### *Lav- och mossflora*

Inga arter av intresse noterades.

### *Biotopvärden*

Den valda sträckan har mycket måttliga värden, stenvmuren är intressantare i förlängningen – i båda riktningarna.

### *Värdeelement*

Några enstaka större silikatblock i stenvmuren.

### *Naturvårdsarter*

Inga naturvårdsarter noterades.

### *Bedömning*

Den inventerade ytan har lågt naturvärde.

## Område 13

### *Beskrivning*

Området utgörs av en, delvis blockig-bergig rygg med tallar samt en större knäckepil sydväst om denna. Ryggen täcks främst av tall men här finns även bergtall, rönn, lönn, oxel, ek vildapel och körsbär – lövträden främst i norr och i kanterna. Vildkaprifol finns i dungen. I kanterna noterades bergrör liksom enstaka exemplar av rotfibbla. Området betas inte.

### *Lav- och mossflora*

Inga arter av intresse noterades.

### *Biotopvärden*

Området utgör en snårig miljö som främst torde ha betydelse som skydd och häckningsplats för fåglar i landskapet.

### *Värdeelement*

Inga särskilda värdeelement noterades. De block och hållar som finns är kraftigt skuggade och överväxta av buskar och sly och saknar intressanta inslag.

### *Naturvårdsarter*

Inga naturvårdsarter noterades.

### *Bedömning*

Klass 4 – vissa naturvärden. Äldre knäckepil samt värdet för fågellivet är huvudmotiven.

## Område 16

### *Beskrivning*

En grupp med medelgrova tallar mellan två betade åkrar. Det finns gott om död ved i form av nedblåst tall. Den döda veden är mestadels ganska ung, som grövst medelgrov. Mellan tallarna finns en hel del fläder varav många buskar är döda eller döende. Bortsett från lite fältmalört i kanten av talldungen noterades inga kärlväxter av intresse.

### *Lav- och mossflora*

Lavfloran på tallarna är fattig, påverkad av kväve med mycket grönalger. Här noterades tåliga arter som slånlav *Evernia prunastri*, blåslav *Hypogymnia physodes* och vägglav *Xanthoria parietina*. Den senare växer också rikligt på fläderbuskarna.

På tallveden noterades dvärggullhorn *Calocera furcata*, *Dacrymyces chrysospermus*, violticka *Trichaptum abietinum* och violettagging *T. fuscoviolaceum*. På döda och döende fläderbuskar noterades rikligt med judasöra *Auricularia auricula-judae*.



### ***Biotopvärden***

Vinden har gjort att här producerats stora mängder död ved av tall. Den döda veden är ej särskilt grov och inte heller särskilt gammal.

### ***Värdeelement***

Död ved av tall och fläder.

### ***Naturvårdsarter***

Inga arter noterades.

### ***Bedömning***

Klass 4 – vissa naturvärden. Mängden död ved är huvudmotivet.

## **Område 17**

### ***Beskrivning***

Objektet utgörs av en liten grupp om fem tallar. Tallarna är ej särskilt gamla.

### ***Lav- och mossflora***

Inga arter av intresse noterades.

### ***Biotopvärden***

Objektet saknar särskilda värden.

### ***Värdeelement***

Inga värdeelement noterades.

### ***Naturvårdsarter***

Inga naturvårdsarter noterades.

### ***Bedömning***

Lågt naturvärde.

## **Område 18**

### ***Beskrivning***

Detta är en svacka som antagligen anlagts för att skapa en passage för betande djur under vägen. Den förefaller dock ej användas av djuren för närvarande. Det är ganska blött i den

nedersta delen av passagen som ingår i området. I området finns några unga tallar, någon sälg, björk och lite videbuskar och björnbär. Marken är sandig-grusig. Ett gryt finns i kanten av området.

### ***Lav- och mossflora***

Inga noteringar av intresse.

### ***Biotopvärden***

Området saknar särskilda biotopvärden.

### ***Värdeelement***

Inga värdeelement noterades.

### ***Naturvårdsarter***

Inga naturvårdsarter noterades.

### ***Bedömning***

Lågt naturvärde.

## **Område 19**

### ***Beskrivning***

Detta område är en åkerholme som utgörs av en långsträckt ganska flack berghäll omgiven av torräng. Hällen ingår i en betesmark. Hällarna har en typisk rutig sprickstruktur. Enstaka mindre block finns i gräsmarkerna runt hällarna. Det finns inga träd på åkerholmen men däremot några nyponbuskar. Lite död ved av klen ek ligger på hällarna. Torrängarna är av hällmarkstorrängs-typ och fårsvingeltorrängs-typ. Trots vintersäsongen kunde rotfibbla och nävor (möjligen flera arter) noteras.

### ***Lav- och mossflora***

Tramper av betesdjur gör att bladlavssamhällena var något störda. Här noterades arter som tuschlav *Lasallia pustulata*, färglav *Parmelia saxatilis*, stoftlav *Physcia caesia*, finlav *P. tenella*, kaklav *Xanthoparmelia conspersa*, mörkbrun sköldlav *X. pulla*, kustkaklav *X. tinctina*, stiftsköldlav *X. verruculifera* och vägglav *Xanthoria parietina*.

Bland skorplavar noterades mörk gråstenslav *Aspicilia caesiocinerea*, kuddägglav *Candelariella coralliza*, ägglav *C. vitellina* och *Lecidella anomaloides*.

På bar jord mellan hällarna noterades mossor som blek gräsmossa *Brachythecium albicans*, silvermossa *Bryum argenteum*, kvastmossa *Dicranum scoparium*, cypressfläta *Hypnum*

*cupressiforme*, enbjörnmossa *Polytrichum juniperinum* och hårbjörnmossa *P. piliferum* liksom rislav *Cladonia furcata*.

På hållarna noterades mossor som klippgrimmia *Grimmia trichophylla*.

På död ved av ek noterades den lilla svampen raggdvärgmussling *Resupinatus trichotis*.

### ***Biotopvärden***

Hållarna och torrängarna ingår i en betesmark. Detta är positivt då det hindrar igenväxning av störande vegetation och skapar öppenhet. Då hållarna är låga och lättpenetrerade gör detta att de är ganska kraftigt störda av betesdjuren.

### ***Värdeelement***

Exponerade flacka silikathällar i jordbrukslandskapet.

### ***Naturvårdsarter***

Inga arter noterades. Det är troligt att det bland kärlväxterna finns torrängsarter som är naturvårdsarter. Rotfibbla bör i vissa sammanhang betraktas som naturvårdsart.

### ***Bedömning***

Naturvärdesklass 3 - påtagligt naturvärde. Vålövade hållmarker och torrängar i betesmarker är viktigaste motivet. Det har inte varit möjligt att bedöma kärlväxtfloran som här kan innehålla intressanta arter.

## **Område 23**

### ***Beskrivning***

Detta är en lång stenmur som ligger i vinkel nordväst om stället Lyckan. Stenmuren är byggd av ganska grova block. Stenmuren är sannolikt ganska gammal då den har en välutvecklad påväxt. Den är mestadels väl exponerad och endast närmast tomten lite skuggad. Genom att här finns stora block i muren så finns stenytor i alla riktningar och även fina zenitytor. Stenmuren har en oregelbunden struktur och är rätt varierad i sin uppbyggnad.

### ***Lav- och mossflora***

På zenitytor (ovansidor) noteras arter som kuddägglav *Candelariella coralliza*, ägglav *C. vitellina*, blekgul kantlav *Lecanora polytropa* och kartlav *Rhizocarpon geographicum*.

Bland bladlavar på stenmuren märks tuschlav *Lasallia pustulata*, glänsande sköldlav *Melanelixia fuliginosa*, färglav *Parmelia saxatilis*, finlav *Physcia tenella*, svedlav *Umbilicaria deusta*, glatt navellav *U. polyphylla*, kaklav *Xanthoparmelia conspersa*, knölig sköldlav *X. loxodes*, mörkbrun sköldlav *X. pulla*, stiftsköldlav *X. verruculifera* och ljuslav *Xanthoria candelaria*.

En del trädlevande arter noterades också på stenarna som slånlav *Evernia prunastri*, pukstockslav *Hypogymnia tubulosa* och gälllav *Pseudevernia furfuracea*.

På nordsidor av större block noterades *Pertusaria aspergilla* och smalgrenig brosklav *Ramalina subfarinacea*.

Bland noterade mossor märks blek gräsmossa *Brachythecium albicans*, kustsnurrmossa *Dicranoweisia cirrata*, klippgrimmia *Grimmia trichophylla*, kakmossa *Hedwigia ciliata*, cypressfläta *Hypnum cupressiforme* och berghättemossa *Orthotrichum rupestre*.

### ***Biotopvärden***

Detta är en lång och väl exponerad stenmur med stora block som har goda förutsättningar att bevara en rik påväxt av lavar och mossor. Stenmuren har hög artrikedom.

### ***Värdelement***

Stenmur med stora silikatstenblock.

### ***Naturvårdsarter***

Inga arter noterades men inslaget av kustarter är påtagligt och arterna indikerar att stenmuren har legat exponerat länge.

### ***Bedömning***

Naturvärdesklass 3 – påtagligt naturvärde. Långsträckt stenmur med grova block och artrik påväxt av mossor och lavar motiverar naturvärdesklassningen.

## **Område 24**

### ***Beskrivning***

Objektet är en berghäll med omgivande gräsmark belägen utmed en gammal ägoväg från gården Lyckan mot norr. Berghällen är ganska hög och betesdjuren trampar knappast runt på dessa hållar.

### ***Lav- och mossflora***

På hållarna finns en bladlavsflora med arter som tuschlav, *Lasallia pustulata*, *Umbilicaria deusta*, mörkbrun sköldlav *Xanthoparmelia pulla*, stiftsköldlav.

Bland skorplavarna på hållarna noterades gråstenslav *Aspicilia cinerea*, mörk gråstenslav *A. caesiocinerea*, kuddägglav *Candelariella coralliza*, ägglav *C. vitellina*, blekgul kantlav *Lecanora polytropa*, kartlav *Rhizocarpon geographicum* och *Rhizocarpon lecanorinum*.

På exponerad jord mellan hållarna noteras mossor som blek gräsmossa *Brachythecium albicans*, brännmossa *Ceratodon purpureus*, enbjörnmossa *Polytrichum juniperinum* och

hårbjörnmossa *P. piliferum* samt lavarna naggbägarlav *Cladonia fimbriata*, rislav *C. furcata*, fnaslav *C. squamosa* och trevarlav *Peltigera polydactylon*.

### ***Biotopvärden***

Exponering av större berghäll är viktigt värde.

### ***Värdeelement***

Berghäll.

### ***Naturvårdsarter***

Inga naturvårdsarter noterades.

### ***Bedömning***

Naturvärdesklass 4 – vissa naturvärden. Större berghäll i odlingslandskapet är främsta motivet.

## **Område 25**

### ***Beskrivning***

Området är av allt att döma en liten grustäkt som ej gått särskilt på djupet – tåkthaken är låga. Materialet är grusigt. Formen på täkten är bågformig. Genom betesdjurens tramp hålls en del grus öppet. Inga träd eller buskar finns i området.

### ***Lav- och mossflora***

På grusblottor finns mossorna brännmossa *Ceratodon purpureus*, enbjörnmossa *Polytrichum juniperinum* och hårbjörnmossa *P. piliferum*. I mera igenväxta delar dominerar blek gräsmossa *Brachythecium albicans*, cypressfläta *Hypnum cupressiforme*, hakmossa *Rhytidiadelphus squarrosus* och takmossa *Tortula ruralis*. Bland lavarna märks syl-lav *Cladonia cornuta*, naggbägarlav *C. fimbriata*, rislav *C. furcata* och trevarlav *Peltigera polydactylon*.

### ***Biotopvärden***

I området finns en del öppen mineraljord men då materialet är grusigt och ej sandigt är det av lägre värde för insektsfaunan. Trampet är viktigt för att hålla grusblottorna öppna.

### ***Värdeelement***

Blottor av grus.

### ***Naturvårdsarter***

Inga naturvårdsarter noterades.

### ***Bedömning***

Naturvärdesklass 4 – vissa naturvärden. Värdet består främst i de blottade grusytorna.

### **Onumrerat område i norr (dike)**

#### ***Beskrivning***

Ett långsträckt dike som sträcker sig nästan hela vägen från villabebyggelsen och den skogklädda höjden i sydöst. Diket saknar till synes flöde och avrinning. En dikesbrunn finns i nordväst men vattnet saknar rörelse. I de nordvästra delarna var vid besöket ganska mycket vatten. I de sydöstra delarna fanns vid besöket i stort sett inget vatten i diket. Vattnet förefaller kvävepåverkat – färgat av grönalger.

Vegetationen utmed diket är trivial och kvävepåverkad med vägtistel, krusbär samt en del björnbär.

#### ***Lav- och mossflora***

Inga arter av intresse noterades.

#### ***Biotopvärden***

Diket saknar särskilda biotopvärden.

#### ***Värdeelement***

Diket i sig kan ses som ett element, men av lågt värde.

#### ***Naturvårdsarter***

Inga naturvårdsarter noterades.

### ***Bedömning***

Lågt naturvärde.

#### ***Kompensationsåtgärder***

Sydväst om diket finns en våtmark, som enligt de boende intill, har bildats under senare år. Eventuellt efter att arkeologiska utgrävningar förändrat dräneringsförhållandena i åkern. Denna våtmark skulle kunna förbättras som en kompensation för att diket avlägsnas. Det finns ytterligare en våtmark längre mot sydväst, på samma åker, som också skulle kunna förbättras som våtmarksmiljö.

## 6. Synpunkter på kompensationsåtgärder

---

Vissa biotoper kan ej kompenseras för. Ett exempel på detta är exponerade hållar i jordbrukslandskapet. Om dessa tas bort eller bebyggs så förstörs miljön. Leveranstiden för dessa miljöer är mycket lång. Det kan inte bedömas om det finns hållar i andra eller anslutande delare som kan friläggas för att skapa nya hållar. Det tar antagligen några sekler innan motsvarande påväxt på sådana frilagda hållar har en påväxt som gamla hållar i jordbrukslandskapet har.

Källor låter sig heller inte i någon större utsträckning kompenseras genom åtgärder. Bevarande-alternativen är nog det bästa sättet att inte minska naturvärdena knutna till sådana miljöer.

Stenrösen och stenmurar i jordbrukslandskapet är normalt av yngre datum än hållarna. Att flytta dessa till nya miljöer kan vara ett bra sätt att genomföra kompensationsåtgärder. En del stenmurar har dock en välutvecklad påväxt som tyder på att de legat länge. Det är mindre lämpligt att flytta sådana eller använda dem för kompensationsåtgärder. Leveranstiden för en bra påväxt av lavar på en stenmur är ofta minst ett sekel, ibland mer.

Diken och öppet vatten i odlingslandskapet är förhållandevis enkelt att ersätta genom att anlägga våtmarker på andra platser.

Gamla träd i odlingslandskapet har också lång leveranstid. Särskilt värdefulla gamla träd bör därför lämnas att ingå i de nya planerna. Det är också viktigt att anlägga nya träd att utvecklas till gamla träd. Man bör också se till att det finns gott om blommande träd (säl, hägg, rönn, oxel, fläder, lönn) i icke nyttjade områden.

## 7. Källor

---

Falkenbergs kommun: Detaljplan Skrea 8-5, m.fl. [preliminär version].  
Naturvärdesinventering.

Kommunstyrelsen Falkenbergs kommun 2013-08-13: Behovsbedömning. Detaljplan för  
Vinberg 1:3 m.fl. Falkenbergs kommun. Om planen kommer att innebära betydande  
miljöpåverkan.